

Az Újság

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI NAPILAP

Főszerkesztő:
KIBÉDI SÁNDORSzerkesztőség és kiadóhivatal:
SALONTA-NAGYSZALONTA, CALEA REGELE FERDINAND
(RÁKÓCZI-UT) 18.Megjelenik minden munka-
napon a déli órákban

5 év alatt tizmilliárd lejt loptak el a CFR-nél

Bukarest—Galac között meg a telefonhuzalokat lopták el

Bukarestből jelentik:

A »Lupta« című bukaresti lap statisztikát közöl az öt év óta az állam karára elkövetett sikkasztásokról. Felsorolja az összes sikkasztásokat, amelyek összege egyenként meghaladja a százezer lejt. Az öt év óta a CFR-nél és a különböző pénzügyigazgatóságoknál elsikkasztott összeg

több mint tizmilliárd lejre rug. A »Lupta« még megírja, hogy tegnapelőtt éjjel a bukarest—galaci vonalon öt kilométer távolságon ellopták a telefonhuzalokat, úgy, hogy most ezen a fontos vonalon szünetel a telefonbeszélgetés.

Ezek a tolvajlások, amiről a Lupta ír, minden becsületes

embert megkeserítenek. Fájdalmasan kell megállapítani, hogy ezek miatt a balkánias tolvajlások, sikkasztások miatt, nagyon könnyen nevetségessé válhatunk a külföld előtt, különösen akkor, ha meggondoljuk, hogy hiába fedezik fel a sikkasztásokat, az ellopott pénzből nem kerül vissza semmi, mert mindig elussolják a dolgot. Olvastunk már többszázmillió sikkasztásokról, amelyet felfedeztek és azután elaltattak. És hogy mennyi sikkasztás történik, amelyet sohasem fedeznek fel! Ne csodálkozzunk mi, jámbor adófizetők, hogy olyan a világ, amilyen. Hiszen a mi keservesen befizetett adónkat nem az állam, hanem nagyrészt a tolvajok zsebelik el.

Bíróválasztás lesz vasárnap a szalontai cigánytelepen

Vajdabot átadásával fogják felavatni a cigánybíró

A városháza egyik szobájában ezerszázhuszonegy óta árvaskodik egy cifra faragású, címeres, markos bot, a cigánybíró hivatali jelvénye, tekintélytadók kézbeli szerszáma, amely bizony nem egyszer csattogott a füstös morék hátán és egyéb testrészein. Minden városban, sőt faluhelyeken is szokás, hogy a hatóság bíró jelöl ki a cigányok részére. A cigánybíró azután, mint elismert hivatalbéli ember, segítségére van a hatóságoknak minden cigányügyben, rendet tart a garázda népség között és felelős az »alattvalók« törvénybeütköző cselekedeteiért.

Tegnap délelőtt a szalontai cigánybíró ügyében fordulat történt. Egy rongyos, de önértékes cigányférfi jelent meg Bocian rendőrfőnök hivatali szobájában és nagy bőbeszédűséggel a cigánybíró intézményének felelevenítését és a kijelölendő cigánybíró részére a vajdabot kiadását kérte a főnöktől.

Bocianu rendőrfőnök meglepetve hallgatta az önértékes férfit és nyomban informálódott az ügyben. Bement Suciu Aurél polgármesterhez és több tisztviselő igazoló szavai után (hogy tudniuk volt ilyen intézmény), a rögtönzött értekezleten úgy döntöttek, hogy

a szalontai cigánybárót kijelölik. Az önértékes férfi természetesen önmagát ajánlotta. Meg is ígérték neki, hogy ajánlkozását figyelembe fogják venni. A szalontai cigánybíró felavatása Bocian rendőrfőnök és Balogh György városi titkár jelenlétében

vasárnap délután 3 órakor lesz a cigánytelepen.

A rendőrfőnök kötelességére figyelmeztető »ünnepi beszéd« kíséretében fogja átadni a hivatali méltóság jelvényét, a markos vajdabotot a kijelölendő cigánybírónak. Hogy azután a cigány »notabilitások« rendeznek e majd bankettet a vajda tiszteletére, — eddig még nem tudjuk.

Leégett egy vásári tanya

Tegnap hajnalban Bondár Sándor Zrinyi-ucca 5. szám alatti lakosnak Vásáriban fekvő tanyája kigyulladt és leégett. A tüzet az istállóban gondatlanságból égve hagyott méces okozta. Az istálló padlása tele volt szénával, amely hamarosan szintén tüzet fogott. Az égő istállóból a bentlövő tizennégy lovat csak nagy nehézségekkel lehetett megmenteni.

Mentés közben a gazda könnyebb sérüléseket szenvedett, haja és bajusza is megperzselődött.

A környékbeli tanyákról is olt termettek az emberek és nekifogtak az oltásnak. A gyaraki tűzoltók is megérkeztek a tűzhöz, de a parányi vízfecskeendővel nem sok eredményt értek el. Bondár Sándor kára mintegy 60 ezer lei.

A vonat elé vetette magát egy temesvári iparos

Lemetszették fejét a kerekek — Korcsmából a halálba

Temesvárról jelentik:

Berger Arpád 38 esztendőes reszelővágó, aki ezelőtt ács-mester volt, nemrégiben vett át egy reszelővágó műhelyt. Munkája lett volna, azonban Berger kissé könnyelműen fogta fel az életet, szerette az italt és a muzsikát. Műhelyét elhanyagolta és sokat időzött a korcsmákban. Emiatt gyakran civódott és veszekedett feleségével, aki többször kijelentette, hogy elvált tőle és a jelek szerint ezt most meg is akarta tenni. Berger emiatt elkeseredett és halálra szánta magát. Elment egy korcsmába, megivott néhány pohár bort, a korcsmából pedig a vasúti hidhoz sietett. Alig ért oda máris jött az állomás felől a resicai gyorsvonat. Berger vil-

lámgyorsan ráfeküdt a sinekre és a

következő pillanatban a gyorsvonat mozdonyának kerekei már lemetsztették a fejét.

A fej a sinek közé esett, az öngyilkos törzse pedig legördült a pálya melletti lejtőn és vastag sugárban ömlött belőle a vér.

A gyorsvonat azonnal megállott és a közeli bakterházból telefonon értesítették a rendőrséget. Berger zsebében egy feleségének szóló levelet találtak. Berger holttestét felboncolták és tegnap temették el a temető hullaházából.

— Az angolai választásokon, mint Londonból jelentik, huszonhét nő képviselőjelölt fog fellépni.

NAGY ISTVÁN

divatruház és üzlet
átalakítás miatt a
legolcsóbb árban ki-
árusítja az összes
raktáron levő.....

7.0

Férfi fehérneműt is.

Aki az „AZ ÚJSÁG”-ra hivatkozik, 10% engedményt kap!

Egy hindu tudós a világbéke egyedüli biztosítékáról

Budapestről jelentik:

Érdekes vendége van a magyar fővárosnak. Parit-Shyam dr. az indiai Benareszkából érkezett Magyarországra és elismert ügyvéd jogtudós, valamint diplomata hírében áll. Budapesten előadásokat fog tartani. A sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a világbéke egyedüli biztosítéka

egy fegyveres erővel rendelkező nemzetközi szervezet,

amely az államok között felmerülő vitás kérdésekben jogerősen ítélkezik. Az általános lefegyverzés szerint nem elég biztosíték. Gondolni kell arra is, mondotta, hogy vannak fajok és nemzetiségek, amelyek ezidőszereint el vannak nyomva és sorsukat igaztalanul tartják. Jajkiáltásuk betölti a levegőt és nagy veszedelem forrása lehet. Ezek felborítják a Népszövetséget is, amely nem vett róluk tudomást. A világbéke egyedüli megoldása a humanizmus jegyében álló nemzetközi közigazgatási és gazdasági föderáció.

FIKVELEM!

LEI
Naponta friss teavaj 1 kg 140
Prima téliszalámi rudvétel-
nél 1 kg 180

**Különféle sajtok
a legolcsóbban**

kaphatók 4-5
CSEPREGHY kereskedőnél.

Törvény a bolsevizmus ellen

Bukarestből jelentik:

Az Adeverul szerint a kormány a rendet veszélyeztető mozgalmakkal szemben törvényalkotásra készül mert a bolsevizmus és anarchizmus terrorjával szemben az állami rendet hathatósabb védelemben kell részesíteni, mint amintőre a Marzescu-féle törvény módosítása alkalmas volna. A Marzescu-féle törvény egyszerű módosítása kormánykörök véleménye szerint nem is volna elegendő, ezért most tanulmányozzák az olasz, német és csehszlovák törvényeket, melyeket az ország viszonyaihoz kívánnak majd alkalmazni. A kérdés megfelelő tanulmányozása után a javaslat a parlament elé kerül.

Egy évig jótállok munkámért!

Egyszerű és egész finom kivitelű hálók, ebédlok sth., valamint portálok és épülmunkák szakszerű elkészítését. 5-6

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását elvárva, maradok tisztelettel

GAZSÓ I.

műasztalos, Arany János-úcca 49. (Megyeri ház)

Portable orgona a leg- újabb technikai csoda

A legújabb időkig az orgona hangjának terjedelmével arányban, csupán nagyméretű hangszerépítéssel kapcsolatosan volt előállítható. Ennek költségeit csupán a legnagyobb előadási termek és egyházközségek viselhették, egyrészt a költség, másrészt a hely nagysága miatt. Mindkét kérdés egy zseniális találmánnyal megoldást nyert. A portable (hordozható) orgona a leipzig-i nemzetközi vásáron nyert először bemutatást, a szakkörök legteljesebb elismerése mellett, mert az volt az idei kiállítás legnagyobb szakmai szenzációja. A hordozható orgona kisalakú, összecusukható hangszer. Összecusukott állapotban egy kis vasúti koffer alakját mutatja és attól meg sem különböztethető. Nyitott állapotban csodálatosan hatalmas és szép hangja a legnagyobb terem is betölti. Templomok, iskolák, zenegyesületek és zenekedvelők nélkülözhetetlen hangszere az összecusukható orgona. Nekünk magyaroknak nagy örömeinkre szolgált, hogy a hangszer magyar ember találmánya. A feltaláló Sternberg György főmérnök, a kizárólagos gyárosa pedig a Sternberg kir. udv. hangszergyár, Budapest. A legcsodálatosabb hogy ez a remek hangszer csak ötszáz pengőbe kerül.

!!ÜZLETÁTHELYEZÉS!!

Értesitem a n. é. megrendelőimet,

férfiszabó-üzletemet

a Rákóczi-utról a

Tenkei-út 25. szám alá,

a Lakatos-féle házba (Dindával szemben) helyeztem át. Továbbra is szíves pártfogást kérve, maradtam 5-5

tisztelettel

Borbély Sándor

férfiszabó.

AZ ORSZÁGBAN
BÁRHOVÁ

**szállítást autóval
legolcsóbban vállal**

Tóth & Balogh

A Budapesti Nemzetközi Vásár hirei

A Budapesti Nemzetközi Vásár ügyvezető alelnöke, Vértés Emil, legutóbbi jugoszláviai utazása alkalmával látogatást tett a belgrádi, zágrábi és észéki vezető hivatalos és gazdasági tényezőknél. E látogatás egyik eredményeképpen a jugoszláv kormány a május 4. és 13. között megfartandó Budapesti Nemzetközi Vásáron külön turisztikai csoporttal hivatalosan is részt vesz, míg a jugoszláv kikötők és hajózási vállalatok a Budapesti Nemzetközi Vásár vízforgalmi csoportjában fognak kiállítani. A vásár az összes jugoszláv városokból nagy látogatótságra számíthat. 3

20 kataszteri hold föld

az árpádi határban, vasut mellett, jó tanyával, egy tagban, egész vetéssel együtt eladó...

A föld Rusz János tulajdona. A vétel ügyében értekezhetni Fazekas Józseffel, Kálvin-úcca 16. sz. alatt.

Rádió-műsor:

(Romániai idő)

CSÜTÖRTÖK, ÁPRILIS 25.

BUDAPEST:

- 3:30 Hírek
- 5 Rádiószabadegyetem (Gramofon, A társadalombiztosítás, Brazília és az európai telepések)
- 5:45 Időjárás, hírek
- 6:10 Mezőgazdasági előadás
- 6:40 Zenekari hangverseny
- 7:40 Gyorsírási tanfolyam
- 8:25 Angol nyelvoktatás
- 9 Filharmóniai hangverseny
- 11 Hírek, Időjárás, majd gramofonhangverseny

PÉNTEK, ÁPRILIS 26.

BUDAPEST:

- 10:15 A házitrió hangversenye
- 10:30 Hírek
- 10:45 A hangverseny folytatása
- 1 Harangszó, időjárás
- 1:05 A m. kir. 1 honv. gy. e. zenekarának hangversenye
- 1:25 Hírek
- 1:35 A hangverseny folytatása
- 3:30 Hírek
- 5 Felolvasás: Asszonyproblémák
- 5:45 Időjárás, hírek
- 6:10 Előadás: Európa tüzfészke
- 6:40 Orosz népdalok
- 7:40 Francia nyelvoktatás
- 8:25 A m. kir. Operaház előadása: Hoffmann meséi
- 11:30 Időjárás, hírek, majd cigányzene (Pertis Jenő)

Mégis bukik Benes

Prágából jelentik:

A cseh főváros sajtójában pár nap óta újra Benes közeli lemondásának híre bukkant fel. Több lap szerint a külügyminiszter már be is nyújtotta lemondását a miniszterelnöknek és a köztársaság elnökének. A külügyminiszterhez közelálló Narodny Politika cáfolja a lemondás híreit, ellenben beismeri, hogy Benes fontos ügyben vasárnap tényleg felkereste a Karlsbadban levő Udrslali miniszterelnököt és utána Massaryk elnök látnai kastélyában jelentkezett kihallgatásra. A Benes ellenfelei közé tartozó pártlapok továbbra is fentartják a külügyminiszter bukásának híreit.

Száztizenkét utas vesztette életét egy elsüllyedt hajón

Tókióból jelentik, hogy Hokkaido szigete mellett a hatalmas hóviharban egy Kamcsatka felé menő utasszállító hajó sziklára futott és elsüllyedt. A süllyedés olyan gyorsan történt, hogy a hajó szikratávirója csak egy izben tudott segélykérő jeleket leadni. A szerencsétlenség helyéhez közellevő segélyhajók 94 utast megmentettek, de 112 utas életét vesztette. Egyik matróznak sikerült a kapitányt is kimenteni. Ez azonban, röviddel a paraszállás után öngyilkos lett.

Arany János kulturstélyt rendez vasárnap az Iparos Dalegylet

A szalontai Iparos Dalegylet április 28-án, vasárnap este félkilenc órai kezdettel rendezi meg nagy Arany János kulturstélyét páratlanul nívós, nagyszerű programmal, amely minden bizonnyal felejthetetlen emlénye lesz a szalontai közönségnek. A kulturstély műsora a következő:

1. Megnyitó beszéd. Tartja Dohi Árpád ref. lelkész.
2. Harangoznak a faluban, Arany dr Szász. Énekli az Iparos Dalegylet férfikara.
3. Arany költemények. Előadja Róvács István.
4. Arany—Szilágyi E. Dalok. Énekli Jurgovszky László, zongorán kíséri Fischbein Ella.
5. Arany János emlékezete. Felolvassa Debreczeni István ref. lelkész, az Arany Emlék Egyesület titkára.
6. Demény D.: Szerenád. Énekli az Iparos Dalegylet vegyeskara.
7. Arany költemények. Szavalja Ladányi Károly ref. tanító.
8. Arany—Szilágyi E. Dalok. Énekli Szabó Zoltán, zongorán kíséri Fischbein Ella.
9. Hegedű solo. Előadja Szilágyi Elemér, zongorán kíséri Fischbein Ella.
10. Dalünnep. Énekli a Dalárda. Belépődíj nincs.

RÖVID HIREK A NAGYVILÁGBÓL

**

Eredménytelenek a jóvátételi tárgyalások

Párisból jelentik:

A jóvátételi bizottság szakértői jelentése megállapítja, hogy a felek között a meg egyezést nem lehetett létrehozni. Elhatározták ezért, hogy új bizottságot alakítsanak, amely megkísérli az ellentétek kiegyenlítését. Az ellentétek nagyon súlyosak.

Jugoszláv demars Bulgáriához

Belgrádból jelentik:

A jugoszláv kormány erőlyes hangú demarsot intézett a bolgár kormányhoz a Szófiában lefolyt horvát-macedon üntetés ügyében. A demars szokatlanul eles hangon vonja kérdőre a bolgár kormányt. Ugy Jugoszláviában, mint Bulgáriában óriási az izgalom.

Elhalasztották a román-magyar döntőbírók ülését

Párisból jelentik:

Cedercrantz volt svájci svéd követ elnöksége alatt ma kellett kezdődnie a magyar román döntőbírók ülésének, — melyen többek között Frigyes főhercegnek és a Földgáz r. t.-nak folyamatba tett pereit tárgyalták volna. A tárgyalások megkezdését el kellett halasztani a román döntőbíró váratlan megbetegedése miatt.

Huszonkét kommunistát tartóztatott le a sztambuli rendőrség

Sztambulból jelentik:

A sztambuli rendőrség nagyszabású kommunista komplotot leplezett le. A rendőrség már hónapok óta nyomozott a kommunisták után, míg végre tegnap délelőtt az egyik külvárosi házban épen gyűlés közben ütöttek rajtuk. Huszonkét munkást letartóztattak, a rendőrség megállapította, hogy a sztambuli kommunisták összehittetésben voltak a berlini és bécsi kommunista központokkal. — A kommunisták már hosszabb idő óta nagy propagandát fejtettek ki különösen Angorában és Konstantinápoly munkásai között.

Calea Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 18. sz. a.

egy

bolthelyiség
május hó elsejére kiadó.

Értekezni lehet ugyanott.

HIREK

Szirlaky Géza +

Békés kereskedelmi tengerészeti hadnagy volt. Ott látom a luxus gőzös étkezőjében amint kedves, lebilincselő modorával kínálhatja a mellék asztalok egyikének főhelyéről a tengeri betegség által meggyötört, sápadt kedvtelen utasokat.

Ott ültem én is, — békés utazó — közel hozzá s bizony nem éreztem jól magam. S mégis jól laktam! Hogy történt? Oly bohókásan diktálta belém a ritka ételeket, hogy — meggyógyultam! Soh'sem feledem el!

S most? Téli szabadságát töltötte idehaza, Erdélyben. Autót vett. Kolozsvárra hajtott, gyógykezelést nem. Sikos ut, hirtelen kanyarodó, az autót irányt vesz, mert nem tapad a kerék. A kocsi a mélységbe zuhan...

S Ő, aki olyan meghatóan bucsuztatta a tengeren elhaltakat, most mély vizek helyett, a kolozsvári temetőben alussza örök álmát. — Azt hiszem, ott is mosolyog a földben, ahonnan nincs visszatérés.

Hazajött — meghalni XXX

— Aviz. Rugăm pe toți creștii corului bisericesc să participe la rețeta generală Joi d. m. ora 6, în localul Scoalei primare de stat.

10-0
28 lei 1 méter bőrerős
festő és karton
Freibergernél...

— Az új választási törvény legfontosabb újítása, hogy az 1.) állami, városi, vagy megyei szolgálatban levő, 2.) legalább négy középiskolát végzett, 3.) önálló ipartűző, 4.) családfenntartó 21 éven felüli nőknek szavazati jogot ad.

— Idő. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint továbbra is hűvös, felhős idő várható, egyelőre még éjszakai hőmérséklettel és helyenként bő csapadékkal.

U R A N I A

JÖN CARMEN JÖN

DOLORES DEL RIO-val

— Az Arany Őnképzőkör összes működő tagja ma este 8 órakor szerekiosztás végett jelenjenek meg a Sport kávéház külön termében.

— Május 10-én katonai és polgári elítéltekre vonatkozó amnesztia-rendeletet fog kibocsátani a kormány. Az amnesztia főleg politikai elítéltekre fog vonatkozni.

Nem bánjuk mi, akármit is beszélnek, A jó fülek eleresztik a szélnek. Jól tudja azt mindenki itt Szalontán: Divatárút legolcsóbban ad Nagy [István.

— Öt napja éhségsztrájkban vannak. Temesvárról jelentik, hogy az április 7-iki munkászavargások letartóztatott munkásai pár nappal ezelőtt memorandumot nyújtottak be Safirescu vizsgálóbíróhoz, melyben letartóztatásuk törvénytelenységét bizonyítgatva, kérik azonnali szabadonbocsátásukat. A beadvány átnyújtása után a munkások éhségsztrájkba kezdtek, mely már öt napja tart. Az ötven munkás egészségi állapota egyelőre még kielégítő.

— Vegyi és baktériumháború. Genfi jelentések szerint a leszerelési előírásokra tegnap a vegyi és baktériumháború kiküszöböléséről szóló tervezetet vitatták meg. A vitát ma is folytatják és valószínűleg holnap zárják be.

— A Ford-üzemek, hogy az egész világon szétszórt telepeikkel könnyen és a leggyorsabban érintkezessenek, saját rádióállomást építettek.

A CARMEN fogalom
A CARMEN utólráhetetlen

— A Graf Zeppelin német óriás-légihajó nagyobb utra indult. Marseilleben hagyta el a kontinentet. Átrepül a Földközi tengeren és visszatérteben érinti a Balkán-álmokat, valamint Pestet és Bécsét is.

10-0
28 széles jóminőségű
mosott vászon
Freibergernél...
lei 1 méter

— A Gazdák malmának csődtárgyalását a törvényszék május 4-ére tűzte ki.

— Az állampolgársági jelentkezések javában folynak a városházán. Még nagyon sok ember van, aki nem jelentkezett. A jelentkezések Rovács István jegyző irodájában történnek.

— A budapesti tanítónőket eltiltották a bubifrizura és a rövidszoknya viselésétől, valamint a puder és ruzs használatától.

ERDÉLYI SZEMLE

az erdélyi magyarság irodalmi, művészeti, társadalmi életének független kritikai figyelője

Szerkeszti: S. NAGY LÁSZLÓ

Kapható mindenütt

Megrendelhető:

Cluj-Kolozsvár, Cal. Victoriei 37.

— Szénné égette az áram. Temesvárról jelentik: A temesvári villamosvasut egyik vezetője körül volt valami hiba és Navratil Gheorghe 22 éves villanyüzemi lakatos vállkozott, hogy kijelöltje a hibát. Már csaknem befejezte munkáját, mikor hirtelen megintorodott és velőkig ható sikoltással másodpercekig a vezetőkhöz tapadva függött a levegőben. Majd élettelenül lezuhant. Mire a segítség megérkezett, Navratil Gheorghe már halott volt. Szénné égette a magasfeszültségű áram. A halált az okozta, hogy a gépház vezetősege semmit sem tudott a javítómnkáról és a szokott időben bekapcsolták az áramot.

— Késelő legények. Nagyváradról jelentik: Hegyközsáldobágy községben Kovács István földműveslegény együtt mulatott a falu korcsmájában barátaival, Szabó Kálmánal és Szebeni Bálinttal. Mulatozás után hazafelé tartottak. Az uton valami csekélység miatt civakodni kezdtek, majd a veszekedés verekedéssé fajult. Szabó és Szebeni kést rántott és azzal rohantak a teljesen be rugott Kovácsra, akit valósággal megskalpoltak. Életveszélyes sérüléssel szállították be Kovácsot a nagyvárad közpórházba. A késelő legényeket a csendőrség letartóztatta.

— A baptisták egy küldöttsége kihallgatáson jelent meg Maniu miniszterelnöknel, akinek panaszt tettek a baptista felekezet ellen elkövetett hatósági sérelmek miatt.

— Ötszáz kommunistát tartóztatott le Lengyelországban. Varsóból jelentik: Az Echang Telegraf értesülése szerint Varsóban nagyszabású kommunista összeesküvésnek jöttek nyomára. Lengyelországban ötszáz kommunistát tartóztattak le. Varsóban több titkos nyomdát fedeztek fel és 12 tonna kommunista röpiratot foglaltak le.

SPORT

Az NSCMT I-b. vasárnap

reggel 8 órakor indul Belényesbe. Az indulás a Sport kávéháztól történik. A játékosok pontos megjelenését kéri a vezetőség. Kísérők jelentkezhetnek. Utiköltség 100 lei oda-vissza. Kérnek az I-b játékosai, hogy szombaton délután 3 órakor jelenjenek meg a sportpályán, a felszerelés átvétele végett.

BUTOR!

A nagyközönség szíves figyelmébe ajánlom géperőre berendezett asztalos műhelyemet, ahol minden e szakmába vágó munkát feltűnő olcsó árban és pontosan készítek. 38-0

Kész butoraimat minden elfogadható árban klárusítom.

Tóth Imre

asztalos Cal. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 49.

— Tanuló felvétetik —

Wilde: „Az embernek saját hibájából szenvedni a legborzasztóbb!”

Elkertülheti ezt, ha ezentul elterjedt, olvasott lapban hirdeti, ilyen az

„AZ UJSÁG”

naponkint megjelenő lap, itt a hirdetés várakozáson felüli eredményre vezet

Női- és férfiruhákat legszebben

és
fest tisztít

Balogh György

4-10 Rákóczi-ut 32. sz. a.

Apróságok a ref. templom régi orgonájáról s az abban elhelyezett feljegyzésekről

Nagyszalonta hajdunépe „virtusága” mellett is, bőven áldozott a kultúra oltárán, tudván, hogy „elvész az a nép, mely tudomány nélkül való.”

Tudós papjai irányítása mellett maradandó emléket hagy az utókorra. Saját erejéből felépíté a most is meglevő központi emeletes iskolát hat osztályu gimnáziummal. Elemi iskolákat szervez (háboru előtt 19 tanórós iskolája volt) jól fizetett tanárokkal, tanítókkal. Kettős pap-ságot állít. Önálló kántori állást szervez. Díszes orgonát állít ötezer o. é. forintért, úgy, hogy az itteni hajduivadék a tudomány terén semmivel sem maradt hátrább az alföldi nagy városok mögött, mivel ifjai a kitűnő tanítók oktatása után gimnáziumi tanítatásban is részesültek, ami meg is látszott Szalonta népén, mert kevés kis város dicsekedhetett oly sok értelmes, tisztafejű polgárral, mint Szalonta. Nem annyira kenyérkeresés céljából tanultak ifjaink, mivel legnagyobb része a gimnázium elvégzése után gazdálkodással foglalkozott.

Áldozatkészségének szép példája az is, hogy leégett tornya helyett hamarosan új tornyot épít s abba új harangokat öntet, melyeknek hangja messzi földön párját ritkította. Templomát kitoldja, új padokkal felbutorozza stb.

Ezek előrebocsátása után közreadom a régi orgonában levő feljegyzéseket:

Cimlap.

1. Jónás István orgona, zongora és fiszharmonika készítő N. Váradon. — Készítette ez orgonát 1856-ik évben.

2. Felszenteltük ezen orgonát 1856 okt. 19 én. Szónok volt N. t. Révész Bálint úr, debreczeni pap, mint lege'ső orgonista szolgált Sebők Lajos.

3. Ezen orgonát másodszor összeállította Jónás ur 1865 okt. 5. — Öt hónapi hallgatás után ismét megszólalt, mivelhogy a templom kijavítása s meghosszabbítása addig tartott. Sebők Lajos.

4. 1865ben az összes karzatokat készítette Veress Károly ácsmester, valamint a templom meghosszabbított fedelét, Veress K. feljegyzése.

5. Utoljára orgonázott atyám 1891 március 15én. Meghalt 1891 sept. 30án életének 56ik évében 35 évi kántori szolgálata után. Temették okt. 2. Teme'te Szabó József n. zerrindl rek'or. Orgonista segédkantór Hodos János volt. Ifj. Sebők Lajos feljegyzése.

Hogy Jónás István 1885 április 28án elhalt, az orgona jókarban tartásáról Kerekgyártó I. debreczeni orgona építő gondoskodott; úgy de annyira tönkrementek a sipok, de különösen a fújtató. A szellőadák elernyedtek, hogy azért a 25 frtért, mit az egyház Kerekgyártónak évi

gondozásért fizetett, kívánni sem lehetett tőle az alapos renoválást s utóbb már le is mondott a gondozásáról. Igen nagy hiba volt Jónás urtól, hogy az orgonát bezárt szekrénybe helyezte, a miből az a baj származott, hogy a szekrény tetején évtizedeken át tenyérnyi vastag finom porréteg rakodott le s ha a templomot szellőztették s szélvihar keletkezett a por nagyrésze a tető eresztékein lehullott a sipokra s ködös, nedves időben sárrá alakulva elzárta a sipok ajkait, úgy hogy 1906ban Soukenik alig tudta lekaparni a rájuk tapadt piszkot s ép hangot adjanak a sipok. (Ma már okulnak ezen is s nyitva állanak a sipok, hogy az erős szélnyomás, amit a fújtatóból kapnak a sipok, kifújja a port.)

6. 1906 okt. hónapban sok kérésre Soukenik János szegedi orgonaépítőt nyertük meg, ki szakmájában első rendű tehetség s becsületes ember volt. (Meghalt 1912 ben. Kár érte.) Ő aztán a még használható sipokból a 24 solo változatból 16ot átalakított s oly szép hangszint adott az orgonának, hogy újkorában sem lehetett különb s élvezet volt hallgatni. — Munkája okt. 8tol 19 ig tartott éppen az orgona felavatásának 50 éves évfordulóján vettük át tőle. Az átvétel jelen voltak: Nt. Széll Kálmán esperes ur nejevel, Nt. Böszörményi Lajos rendes s Könyves János s. lelkész urak. Ezeken kívül Hadházy Kálmán, Tatár Balázs, Saád József urak, Mogyorós Mihály egyh. gondnok stb., kiket szinte meglepett az orgona kellemetes hangja. — Sóló játékra bár szép és kellemetes volt, de gyülekezeti ének kísérésére s vezetésére gyenge.

Az „évi gondozás” hiánya, az egerak, a moly, a szu, a rozsdá, az idő ismét megették az orgonát. Megkapta a kegyelem döfést 1916 ban, midőn a homlokat cin sipait, mintegy 176 kilót a hadvezetőség elvitette s kivették a lelkét, az erőt, a 16 lábas vezérhangot, a „Princzipált”.

1918ban már nagyon siralmas állapotban volt s akkor Wolf József rokkant katonával kisépértette, illetve hangoltatta volna fel az egyház vezetősége. Ez aztán alaposan elbánt vele. A sipokat kiszedte s pityókos fejjel össze-vissza berakta, úgy hogy napokig kinlódttam, míg a sipok megfelelő helyre kerültek. Ezer a szerencse, hogy nem stimelte (mert nem is tudta), mert ha ezt teszi, rég használhatatlan volna az orgona.

8. Nagy András ur feljegyzése. Kántor voltam 1892 április 24től 1897 okt. 10ig.

1897 okt. 10től alulirott szolgálja az egyházat.

A fentiekből levonhatjuk azon tanuságot, hogy az új orgona „évi gondozásáért” ne szűkmárkoskodjék

az egyház, nehogy ily tetemes kiadás zuduljon reá s az itt elmondottakból győződjenek meg azok is, kik még most is rosszalják az új orgona beállítását s ismerjék el, hogy már nagyon is itt volt az ideje nyugalomba helyezésének. — Öreg szolga sokat sirtál, sokat vigasztaltál. Isten veled!

VASVÁRY BÉLA.

REGÉNY

131

Aki méltó az apjához

— Ejha, János, úgy látom, nem vagy szükiben a dohánynak! — mondotta és furcsán nézett reám. Bennem megfagyott a vér. Eszembe jutott, hogy késő este egy fegyenc-el, egy rablógyilkossal egyedül vagyok a lakásban. — No most már azt tisztázzuk, — mondja aztán — hogy meddig maradhatok a vendéged. Az éjjelt itt töltöm, természetesen. — Az nem lehet, barátocskám, mert csak egy ágyam van. — Oh, jó lesz nekem a diványon is, — röhögte — az is paradicsomi kényelem lesz a fegyházi piccs után. — De nincs elegendő takaró sem. — Hát majd ruhástól alszom. Az ám, adj nekem valami tisztességes, melegebb ruhát. Ez a lenge gunya csupa rongy rajtam. — De már nekem semmi kedvem sem volt ahhoz, hogy egyedül töltsen vele az éjt. — Szállóba kell menned, Mihály, itt nem maradhatsz. — De hogyisnem, — mondja — nagyon jó helyem lesz a diványon. — Látom, nem tudom lerázni a nyakamról. — No akkor, koma, én állok tovább, — határozottam el magamat. — Hát jó, először is itt a számodra egy rend tisztességes ruha. Eredj a hálóba és öltözzél át. — Amig aztán ő ott ruhát cserélt, én gyorsan irattáskába dobáltam a nagyobb értékeket s magamhoz vettem az alhajat és szakállt is, amely szintén a Wertheimben volt. — Hát jól van, maradj ma éjszakára nálam, — szólok, ahogy kilép a hálósobából. — Nekem még le kell mennem egy félórara, a kávéházba, egy fontos ügy meghesztelése végett. Ha csöngetek, majd eressz be.

— Azzal fogtam az irattáskát és eltávoztam hazulról, persze eszemben sem volt, hogy visszatérjek. Ha csakugyan rosszban töri a fejét, ne olthassa ki az életemet. S lássa, felügyelő ur, mi lett a vége. Ahelyett, hogy ő megölt volna engem, helyettem őt gyilkolták meg:

Rókat egészen megzavarta ez az elbeszélés, amely teljesen új színben tüntette föl a történeteket s ahelyett, hogy tisztázta volna, még áthatolhatatlanabb homályba burkolta a bűncselekményt.

De hát vajjon igaz-e, amit az ügyvéd beszél?

— S ön miért hagyta tévedésben a hatóságot, a meggyilkolt személyét illetően? Miért nem jelentkezett más-

nap délelőtt? Mikor tudta ön meg a gyilkosságot?

— Először azt mondom el, hol töltöttem el az éjt. Amikor hazulról eltávoztam, lehetett úgy fél tíz körül. Gyalog indultam el a Kerepesi-uton egészen megzavarodva ettől a kellemetlen históriától. Utközben vettem észre, hogy a kulcsot bent feledtem a Wertheim-szekrényben. Visszafor-dultam, hogy újra fölmenjek, de már nem volt hozzá elegendő mer-szem. Hátba megtámad és rögtön végez velem Mihály, ha látja hogy megakarom nehezíteni a dolgát, esetleg — szerszámok híján — lehet-lenné teszem? Így hát a Sip-ucca sarkán újra visszafordultam a Hat-vani-ucca felé. Az volt a tervem, hogy az Angel királynőben szállok meg éjszakára. Közben szemezni kezdett az eső, így hát kocsit fo-gadtam s azon mentem a szállodába.

— És miért szállt ott meg alnév alatt?

— Mert ott lakott a nevelt fiam is, Béressy Félix s nem akartam, hogy tudjon ottlétemről.

(Folyt. köv.)

APRÓ HIRDETÉSEK

2 LERNIS nagy asztalsparhelt és grammofonlemez eladó Arany János-ucca 56.

SALÁTA, állandóan kapható Jókai-ucca 7. szám alatt.

BÓDI FERENC Keskeny-ucca 22. sz. a. fuvar vállal.

100 darab vályog eladó Aradi-ut 32. szám alatt.

**Hirdetéseket 10 óráig
vesz fel a kiadóhivatal!**

Zsenge fogyasztók

Két kis diák ravasz célzattal belopódzik egy kis városi vendéglőbe és sört meg sóspercet rendelnek. Mikor már vagy három-három pohár sört megittak, az egyik megfigyeli, hogy a pincér a sönlésben beszélget valakivel. Ezért felhasználja a jó alkalmat és egy hátulsó ajtón gyorsan el akar illanni. De a fizetőpincér is észrevette nyugtalan fészkelődését és egy macskaugrásal utánna iramodik és még az ajtónál lefűleli. Aztán szó nélkül a térdére fekteti a gyereket, felemeli hátul a kabátját és a kezében levő virgáccsal jól kiporolja a nadrágját. Aztán könyörtelenül kidobja az ajtón.

A másik fiu látszólag közönyösen de fogvacogva szemléli a látványt és mikor kiitta a harmadik pohár sörét, szép csendesen feláll, odamegy a főpincérhez, szepegeve felhúzza hátul a kabátját és így szól a főpincérhez:

— Fizetek.

Szerkesztésért felelős; GAÁL SÁNDOR

KÁLMÁN-NYOMDA, SALONTA